

Celal Dören fick ny chans genom Palmskottet.
/Sid 10

Ta fram kikaren.
Nu är bästa tiden att se rovfågarna. /Sid 15

Ska jag byta elbolag?
Frida ger konsumentråd.
/Sid 8

NR 3 1999

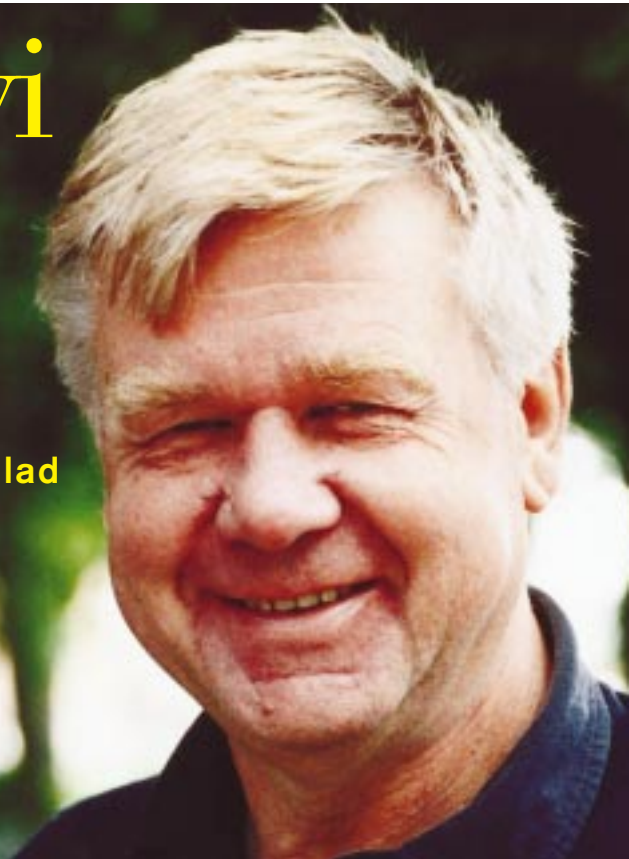
tvårt Trelleborg

TIDNING FÖR ALLA SOM BOR I KOMMUNEN

Klarar vi 2000- skiftet?

Rune Olsson
är pensionär, men inkallad
som kommunens
"millenniegeneral".

/Sid 4-7

Så kan du själv testa din egen dator. /Sid 5

Skriv mera – ja

LEDARE

Bästa Trelleborgare. Nu går sommaren mot sitt slut. Kvällarna blir raskt mörkare. Vi kryper in i våra stugor, tänker ljusen och tänker tillbaka på alla varma sommarkvällar. Denna sommar har ju här på sydkusten varit helt underbar, solen har nästan suttit som klistrad på en klarblå himmel.

Själv har jag endast haft en kort semester. Och jag kan meddela att det händer en hel del saker i kommunen även på sommaren då nästan hela Sverige stänger:

Vi har ju kunnat läsa i dagspressen om vårt otjänliga vatten och den ruttna tången på våra badstränder. Egil och jag åkte därför ut tillsammans med Lars-Göran Canerholm för att titta på badstränderna. Alla var givetvis inte i så gott skick även om jag upplever att vi har gjort en hel del för att förbättra situationen.

Men givetvis är vi inte nöjda. Vi måste ta nya tag för att hitta andra lösningar inför nästa sommar. Både trelleborgare och turister ska trivas vid våra badstränder i kommunen.

Vi har också haft barn- och ungdomsverksamhet under sommaren med namnet "Sommarkul på Centralskolan".

20–40 barn har från måndag till fredag aktiverat sig med olika upplevelser, allt ifrån bad till att lägga pussel.

Ungdomens hus har också kommit så långt att det snart är dags för invigning. Många ungdomar har redan varit där och frågat när ska vi öppna.

Under augusti har vi också fått ett nytt vattenhål i Trelleborg. Det är den nya paviljongen i stadsparken. Där scouterna har sitt café. Ett positivt inslag i stadsbilden och trevligt för oss trelleborgare att besöka.

I höst startar vi också en 5-poängs kurs i "Produktutveckling". Det sker i

samarbete med Malmö Högskola. Det är ett viktigt steg för oss i riktning mot en Högskolefilial i Trelleborg. Programarbetet inför studieåret 2000 är nu på planeringstadiet, och vi hoppas få fler kurser som kan förläggas till Trelleborg.

I övrigt så har ju debatten i sommar mycket handlat om Öresund och bron. Här är det viktigt att vi ser till helheten för regionen, hela regionen ska leva.

Berlin kommer att bli Europas nya huvudstad, en stor fördel för oss trelleborgare. Vi kan åka kl 07.00 med kataranen och köra in i Berlin ca 12.00. Att ta omvägen över bron är inte lika

Jag svarar

attraktivt. Snart är motorvägen i norra Tyskland klar och då blir det också en kortare väg till Hamburg.

Det finns många skäl att fundera över hur infrastrukturen skall byggas upp på sikt, men viktigt är att hela Regionen får sin del av kakan, inte bara storstadsområdet.

På det privata planet har familjen denna sommar, liksom varje sommar de senaste sex åren, befunnit sig tillsammans med dottern på olika golfbanor i Sverige.

När vi inte har varit ute och flackat har vi haft besök av olika delar av familjen från Gotland, vänner och bekanta. Det här med att bo på sydkusten har sin tjusning för dem som bor norr om landsvägen.

Jag vill också passa på att tacka för alla mail och brev jag har fått från er trelleborgare.

Jag upplever det mycket positivt att ha denna närkontakt med innevånarna, och jag försöker att svara på alla brev.

Så fortsatt gärna att höra av er på olika sätt.

GILDA JOHANSSON
kommundirektör

TELEFON 0410-531 11
gilda.johansson@trelleborg.se

*Döda växter
i slutna rum*

Kerstin Malmberg
Anders Bramme

skira gräs, skulpturala träd
och formsäkra urnor

AXEL EBBES
KONSTHALL

4.9 -24.10 tis - sön 13 - 16

Vad händer

MILLENNIESKIFTET

Klockan 00.00 på nyårsnatten blir vårt trygga nittonhundratal det okända tjugohundratalet. Slutar alla datoriserade system därmed att fungera? Utbryter kaos?

Enligt de flesta experter kan du sova lugnt nätterna både före och efter millennieskiftet. Inget dramatiskt kommer att hända. Risken för strömavbrott är inte större än en vanlig nyårsafton.

Dina hushållsapparater upphör inte att fungera, bankomaten kommer att lyda dina knapptryckningar.

Men som privatperson finns det ändå en del som du bör kolla innan år 99 i vår digitaliserade värld slår om till år 00.

FÖRSÄKRINGAR: Kontakta ditt försäkringsbolag för att få veta vad som gäller dig och ditt hushåll. Skälet är att försäkringsbolagen har lite olika policy när det gäller 2000-problemet. En del ersätter de skador som uppkommer om t ex olje-

pannan går sönder vid millennieskiftet, men alla gör inte det.

VÄRME I Huset: En del oljepannor, styr- och reglersystem, värmepumpar etc kan vara datumstyrda. Kontakta din leverantör. Bor du i hyreshus, kontakta din hyresvärd för att få reda på vilka åtgärder de vidtagit.

BILEN: Nyare bilar innehåller elektronik som kan vara datumstyrd. Enligt bilindustriföreningen ska bilen rulla. Men om du känner dig osäker – kontakta din leverantör för besked.

HUSHÅLLSAPPARATER: Om någon hushållsapparat mot förmodan går sönder gäller konsumentköpslagen. Köper du nytt före årsskiftet, fråga efter ”2000-säkermärket”.

HEMDATORN: Din hemdator kan påverkas. Från hemsidan www.cobea.se kan du ladda ned program som hjälper dig att kontrollera din dator. Kontakta annars din leverantör/ återförsäljare.

Vill du veta mera?

Här är en bra lista med kontakter och några tips på hemsidor:

Konsumentupplysning:

Frida Winitsky, 0410-532 23

Elleveranser:

Trelleborg Energi, 0410 - 53800

Information på internet:

www.trelleborg.se

www.ocb.se

www.psyccdef.se

www.svekom.se

www.992000.nu

www.srl.se

www.pts.se

www.sito.se

www.cobea.se

www.sf2000.bygggtjanst.se

på nyårsnatten?

Så kan du själv testa din dator

- Om du har program som skriver år med endast två tecken kan du få problem. Och om du jobbar med databaser eller Excel kan dina filer få svårt att skapa rätt datum. Men så länge du inte får felaktig datering är det troligen ingen risk, säger Mats Larson på Lap Power.

- De viktigaste datorerna är servrar, där får ju inget gå fel, där är det viktigt att de klarar övergången.

Mats Larsson tipsar om tre enkla tester man kan göra för att kolla sin egen dator:
TEST 1: Klarar datorn 2000-talet överhuvudtaget?

Vid datorns start – gå in i Kontrollpanelen och klicka på ikonen för datum och tid. Ställ in datumet 2000-01-01 och starta om datorn. Gå in i Kontrollpanelen igen och ikonen för datum och tid. Står det kvar på 2000-01-01 så klara din

dator övergången till år 2000.

TEST 2: Gör som ovan, gå in i datorns Kontrollpanel och klicka på ikonen för datum och tid. Skriv in 1999-12-31 och tiden 23:59:00. Stäng av datorn och vänta i två minuter. Starta datorn. Gå in i Kontrollpanelen igen och bekräfta resultatet. Står det nu 2000-01-01 med tiden 00:01:00, (observera att tiden kan skifta), så klarar datorn övergången till år 2000.

TEST 3: Klarar datorn av skottåret 2000?

Gå in i datorns Kontrollpanel, och klicka på ikonen för datum och tid. Ställ in 2000-02-29 och tiden 23:59:00 och stäng av datorn. Vänta ett par minuter och sätt sedan igång datorn igen. Gå in i Kontrollpanelen, klicka på ikonen för datum och tid och kontrollera datumet. Om det är 2000-03-01 så är maskinen redo också för skottåret 2000.

-Vår beredskap är god

Under året har kommunen genomfört en inventering av de problem som kan drabba oss nästa årsskifte. Många oroväckande moln har skingrats, men några frågor återstår.

Kommunen har en speciell millenniegrupp. I denna finns representanter för de olika förvaltningarna. Gruppen träffas regelbundet och gör avstämningar.

Samordnare är Rune Olsson, som i 17 år var kommunens gatuchof. Han är pensionär, men har kallats in för denna speciella arbetsuppgift eftersom han har den person- och lokalkännedom som är nödvändig för detta uppdrag.

– Min roll är i första hand att avlasta dem, som sitter i kommunens referensgrupp, och att träffa ansvariga på respektive förvaltning och stämma av. Genom att jag känner kommunen väl, så vet jag vilka system som hänger ihop och kan ställa frågor som ingen tidigare har tänkt på, säger Rune Olsson.

Redan nu står klart att vi inte behöver oroa oss för att stå utan ström i mörker

och kyla med tysta TV- och radioapparater. Elverksföreningen, där Sydkraft ingår, har lovat leverera el med samma säkerhet som vilken annan nyårsafton som helst.

Även vattenkranen och telefonen ska fungera som vanligt. Alla datasystem är eller ska vara säkrade i god tid. Telia har jobbat i två år med den svenska omställningen. I USA har bara hälften av teleföretagen ännu börjat med förberedelserna. Kommunens kommunikationsradio är redan 2000-säker. Detsamma gäller SOS-larm. Kommunens växel säkras av Telia. Trygghetslarmen är uppgraderade och ska fungera, liksom skolbussarna.

Men ännu är inte allt klart. Detta är några av de punkter som måste bockas av:

Kommunens fastigheter och hyrda fastigheter ska 2000-säkras.

Ett nytt informationssystem för individ- och äldreomsorg ska installeras.

Uppdatering av centrala styrsystemet för vatten- och avloppsverken ska vara slutförd i september.

En praktisk övning med manuell körning av tekniska system ska genomföras.

Rune Olsson, fd gatuchof, nu 2000-general i Trelleborg. FOTO: LENA NÄSLUND

Varför är vi ändå så skraja ?

För att ge ett svar på frågan måste man gå tillbaka till datorernas barndom. Datorminne var dyrt. För att spara plats angav man årtal med två siffror i stället för fyra.

Så när årtalet nästa gång ändras, från 99 till 00, tolkar äldre datorer detta fel. En person, född 1901, kommer enligt datorernas logik att vara ett år gammal.

Det är inte bara datorerna

som drabbas utan även datumstyrda mikrochips. Dessa finns t.ex i vår vanliga elektriska köksutrustning, i bilen, bankomater, faxapparater, inbrottslarm.

Mikrochipsen är en liten del av större system som kallas för inbäddade system. De är ofta svåra att hitta, eftersom de inte alltid är synliga. Enligt regeringens 2000-delegation finns det ca 30 miljarder mikrochips i

världen, men troligtvis är det bara 3–5% som påverkas av att 99 blir 00.

I Lysekils kommun ställde den driftansvarige för ett badhus och en ishall fram datumet i anläggningarna styr- och reglerutrustning. Resultatet blev kallt vatten i badhuset och ingen is i ishallen.

På samma sätt testas nu systemen i alla kommuner, också i Trelleborg.

Fråga Frida

Frida Winitsky har kontor i Rådhuset Tel 532 23 Fax 441 90 E-post konsument@trelleborg.se

FRÅGA: Stämmer det att de gamla, flata 3-faskontakt-erna är farliga?

SVAR: Ja, de kan vara livsfarliga. Sedan 1 juli 1992 är det förbjudet att sälja och koppla de gamla flata uttagen och stickpropparna för trefas av SEMKO 17-utförande. Dessa kan ha stora brister, bl a dålig skyddsjordkontakt och trasigt porslin, och har vållat flera dödsfall i landet. De bör därför bytas ut mot de moderna, runda sk CEE-donen.

Den röda kontakten är godkänd. Kontakten till höger är farlig!

FRÅGA: När har jag rätt att avbeställa en vara?

SVAR: Enligt konsumentköpslagen, paragraf 37, har du alltid rätt att avbeställa en vara innan den har levererats. Men säljaren har rätt att kräva dig på ersättning för de kostnader som han har haft, och om säljaren kan visa att företaget gör en förlust för att du avbeställer varan.

Alltså, tänk efter noga innan du gör ett köp, och om du är osäker bör du fråga om du kan få ta varan på öppet köp.

Frida Winitsky är sedan 1985 Trelleborgs konsumentsekreterare.

Adressen är:
Algatan 13
231 83 Trelleborg

FRÅGA: Det kommer så många olika erbjudanden om att byta elbolag.

Vad ska jag göra?

SVAR: Det är inte alla avgifter som förändras när du ev. byter elbolag. Du har alltid en fast avgift och en nätavgift till ditt ursprungsbolag. Bor du i lägenhet blir prisskillnaden ytterst liten vilket bolag du än väljer.

Bor du i villa med elvärme kan du spara pengar på att byta. Men jag råder dig att jämföra de olika bolagens kostnader noga.

Du kan också pröva att förhandla med ditt nuvarande bolag.

FRÅGA: Jag funderar på att köpa ny bil.

Har du några bra tips?

SVAR: Det finns många viktiga saker att tänka på innan du slår till. Köper du en ny bil finns garantier. Kontrollera dock bensinförbrukningen och fundera över vilken sorts bil du behöver. En herrgårdsvagn för barn och hundar, eller liten stadsbil för att köra till jobbet med?

Köper du begagnad bil ska du vara särskilt observant.

Läs gärna den utmärkta boken "Bilar - starka sidor och svaga punkter", utgiven av Bilprovningen och Konsumentverket. Där presenteras

101 bilmärken av årsmodellerna 1986-1995.

Du bör också kontrollera att bilen är varudeklarerad. Alla seriösa bilhandlare har varudeklaration. Det är en säkerhet för dig. Om varudeklarationen visar att bilen är felfri, och det inom rimlig tid uppstår fel på bilen kan du stödja dig på varudeklarationen.

Köper du bil privat blir det ofta billigare, men du måste själv försäkra dig om att bilen är bra. Vid en tvist kan du inte gå till Allmänna reklamationsnämnden. Då måste tvisten lösas i tingsrätt-bolag.

Stoppa drogerna

Det finns ett tydligt samband mellan tidig alkoholdebut och narkotikamissbruk. Det måste därför bli svårare för ungdomar att komma över alkohol.

Det säger Leif Malmberg, som leder kommunens nya antidrogprojekt. Där ett av målen är att den totala alkoholkonsumtionen i Trelleborg inte ska öka.

Alkohol och narkotika hänger ihop. Det vet Leif Malmberg efter mer än tio års arbete som socialarbetare inom narkomanvården, först i Malmö, sedan i Trelleborg.

– Vi måste hindra ungdomarna från att dricka. Vi måste skjuta upp deras alkoholdebut. Själv tänker jag aldrig köpa ut till mina barn när de kommer i den åldern att de börjar kräva att jag ska skaffa dem ett par burkar öl eller en flaska vin till helgen.

– Langning är förbjudet, också till de egna barnen. Det är en lag som har skapats för att man vet att det är mer skadligt för ungdomar än för vuxna att dricka sprit.

Leif Malmberg anser att livsmedelsbutiker som har tillstånd att sälja folköl bör kontrolleras hårdare. De måste börja kräva legitimation av alla som kan tänkas vara under 18 år.

Han ser också en fara i den nuvarande uppluckringen i synen på alkoholkonsumtion. I många familjer där föräldrarna konsumerar

Leifs tre råd till alla föräldrar

1. Bjud aldrig barn eller ungdomar på alkohol, inte ens vid festliga tillfällen i hemmet
2. Stå emot ungdomarnas krav. Köp inte ut öl eller vin till dem. Inte ens om de lovar att dricka hemma och under trevliga och kontrollerade former.
3. Prata med ungdomarna. Förklara varför alkoholen skadar dem mer än vuxna.

mycket alkohol utan att de för den skull är alkoholister, låter man ungdomar pröva på vin och sprit av sociala skäl. Det är något som man ofta får ångra. Många ungdomar lägger på så sätt grunden till alkoholskador som märks först senare i livet.

Han anser därför att det bästa som föräldrarna kan göra är att ta större ansvar för de egna barnens alkoholkonsumtion.

Det nya antidrogprojektet i Trelleborg bekostas till större delen av det statliga Folkhälsoinstitutet. 800 000 kronor går direkt till förebyggande åtgärder bland ungdomarna, bl.a. information på skolorna. Ytterligare nästan två miljoner går till ett forskningsprojekt knutet direkt till verksamheten i Trelleborg.

Under tre år ska man göra attitydundersökningar bland alla elever i 6:an och 9:an på

grundskolan och årskurs två på gymnasiet. På så sätt kan man dokumentera de ungas alkohol- och drogvanor och hur de eventuellt förändras under inflytande av information och goda exempel.

Leif Malmberg har bildat en styrgrupp med chefer från kommunen, polisen, skolan, vården, försäkringskassan, lokala företag och föreningar. De ska i sina egna organisationer hitta eldsjälur som är intresserade av att jobba förebyggande, för att skapa opinion, utbildna och informera ungdomar, föräldrar och andra som har kontakt med ungdomar.

Så fick långtids- arbetslösa jobb

Att vara långtidsarbetslös behöver inte vara hopplöst. Det går att finna arbete och yrkesinriktade studier för de allra flesta.

Det visar projektet Trelleborgspalmen som under 1998 startades och drevs i Trelleborg, och som i år fortsätter under namnet Palmskottet. Av 70 arbetslösa från tretton nationer var det 81 procent (57 personer) som efter projektets slut kunde gå vidare till utbildning eller anställning.

Projektet var och är ett samarbetsprojekt mellan Trelleborgs kommun och arbetsförmedlingen. Det finansieras med EU-bidrag och med statliga medel, som är specialdestinerade till Trelleborg som frikommun.

Målsättningen för Trelleborgspalmen var att alla deltagarna vid projektets slut skulle ha en framtidsplanering att följa.

Tanken var också att gruppen skulle vara blandad, dvs bestå både av svenskar och invandrare, men när uttagningen kom igång måste den ske snabbt på grund av att EU:s beslut om projektpengar kom bara några veckor innan kursen startade. Vi som projektledare valde då deltagare som vi redan arbetade med, och majoriteten av

dessa var långtidsarbetslösa invandrare.

För att stärka möjligheterna till integration var samtliga anställda svenskar vilket blev en bra kombination. Kulturutbytet blev intensivt med svenskan som gemensam nämnare.

Trelleborgspalmen avslutades i december 1998. Då fanns endast 15 deltagare kvar av de ursprungliga 70. De flesta av de kvarvarande skulle gå vidare till annan utbildning i januari 1999. Och av dem som hade lämnat projektet i förtid hade majoriteten fått jobb eller startat eget.

Trelleborgspalmen pågick i 40 veckor. Resultatet visade att man kunde nå framgång på kortare tid. Under 1999 har vi därför startat två nya projekt på endast 16 veckor vardera och med 20 deltagare, jämn könsfördelning och lika många invandrare som svenskar.

Det första, Palmskottet 1, avslutades den 18 juni. Av deltagarna var det då endast två som hade hoppat av. Övriga hade arbete, praktik eller utbildning på gång. En medverkande man hade tillfälligt lämnat projektet för att vara hemma med barn.

Både Trelleborgspalmen och Palmskottet är projekt med tyngdpunkten på yrkes- och studievägledning. Vi har därför

Celal Dören har nu med två vänner startat en firma som importerar mat och godis från Turkiet. Trelleborgspalmen gav honom de kunskaper och det mod som behövdes för att våga starta eget.

FOTO: LISBETH NILSSON

lagt ner mycket tid på studiebesök på olika företag och arbetsplatser. Detta har upplevts som positivt av deltagarna, som ofta aldrig besökt något företag. Genom att besöka arbetsplatser och bjuda in redan yrkesverksamma till projektet, har kunskapen om olika yrken blivit bättre.

Palmskottet 2 har nu startat med 20 nya deltagare. Vi har goda förhoppningar om att också detta projekt ska resultera i jobb, utbildning och ökad framtidstro.

För oss som har varit och är projektledare har det varit fantastiskt att få arbeta med blandade nationaliteter samtidigt som projektet visar att det finns samordningsvinster att göra på ett utökat samarbete mellan statliga och kommunala myndigheter när det gäller arbetsmarknad och utbildning.

Att vi valde palmen som symbol för projektet beror inte på de palmer som Trelleborg redan är känt för utan för att palmen är ett träd med stabilt rotsystem, och det är vad som behövs för att nya skott ska utvecklas, växa och bära frukt.

LISBETH NILSSON,
Trelleborgs kommun
EIRIN ANDERBERG,
Arbetsförmedlingen

Celal skapade ett eget importföretag

Det bästa var att vi fick besöka många arbetsplatser och att vi lärde oss hur man bygger upp företag och får dem att fungera.

Det säger Celal Dören, under många år städare och fönsterputsare i Trelleborg. Nu egen företagare med import från Turkiet som specialitet.

Celal Dören är en arbetsmyra. Det passar honom att jobba dygnet runt för att få framgång för det egna företaget.

Han är också utbildad revisor även om han aldrig har haft chans att arbeta med den sortens verksamhet i Sverige. Nu hoppas han att hans grundliga kunskaper i ekonomi äntligen ska komma till nytta.

Celal Dören tror att arbetsförmedlingens och kommunens nya samarbete är bra för de arbetslösa, inte minst därför att den som är utan jobb behöver få lära känna nya människor och få nya impulser.

De flesta som deltog i Trelleborgspalmen fick också jobb eller kunde gå vidare till studier.

Claes Henriksson.

Männen bakom

Trelleborgs hemsida på Internet har snabbt blivit en stor succé. Varje månad får sidan mellan 60.000 och 70.000 besök.

Bakom framgången finns tre män: Kommunens budgetchef Raymond Larsen samt Claes Henriksson och Bo Fredriksson. De två sistnämnda blev tidigt intresserad av Internet. De bildade företaget Trelleborg Teknik AB, och sköter sedan 1996 kommunens hemsida.

Merparten av hemsidans besökare är kommuninnevånare som här har funnit en snabb och bekväm väg till information om hemortens samhällsservice.

På sidan får man reda på vad som händer i kommunen inom praktiskt taget alla sektorer: näringsliv och handel, kul-

tur, turism, utbildning, kommunikationer, fritid, sysselsättning, kommunalpolitik, etc.

En annan stor publik är trelleborgare i förskingringen. Dessa har genom hemsidan och Internet nu fått en kanal till sin gamla hemort. Under rubriken Gästboken finns många exempel på detta. Här kan man hitta brev med hälsningar från hela världen.

Från den avlägsna ön Guam i Stilla havet kom t ex nyligen en rörande hälsning till farmor i Smyge.

Från Brasilien kom en vädjan från en journalist som hade svårt att få fram uppgifter om Trelleborgs hamn till en artikel som skulle handla om världens viktigaste hamnar. "Hjälp mig. Jag har

Bo Fredriksson.

Raymond Larsen.

www.trelleborg.se

snart deadline.”

Peggy Schluttenhofer i Iowa, USA, skrev: ”Jag har många släktingar i Trelleborg och har besökt staden tre gånger. Er sida lockar fram trevliga minnen”.

Många utländska besökare söker information inför turistbesök. Var kan jag övernatta? Kan jag landa med mitt lilla privatplan i närheten av Trelleborg?

Andra vill genom hemsidan komma i kontakt med människor som kan hjälpa dem i deras släktforskning.

Som Ralph Peterson, Washington, USA: ”Söker information om min farfar Anders Persson, född 18 april, 1865 i Gislöv. Han hade en syster Bengta. Vill gärna lära känna min familjs historia. Kan någon hjälpa mig?”

Men det kommer också andra efterlysningar, som den här från Alfredo Velazquez, Alamosa, Colorado, USA: ”Hjälp mig att hitta en gammal brevvän. Hon hette Ingrid och var från Trelleborg. Hennes hem fanns i närheten av Algatan. Vi brukade skriva till varandra när jag bodde i Mexico.”

Trelleborgs hemsida har funnits i tre år. Men historien började mycket tidigare. Bo Fredholm och Claes Henriksson var båda lärare i samhällsorienterande ämnen vid Köpingseskolan. Skolan hade ett vänortssamarbete med en skola i Litauen, men det uppstod hela tiden problem med kommunikationerna.

När Internet-framtiden började beskrivas i facktidskrifter blev de båda trelle- ➡➡

⇒ borgslärarna intresserade. De såg i det nya en möjlighet att förbättra samarbetet med sina skolvänner i Litauen. De var tidigt ute. Och projektet fick efter ett tag läggas ned i brist på pengar:

- Men genom våra kontakter med Litauen fick vi chansen att tidigt lära oss tekniken med Internet, och vi var nog först i Trelleborg. När kommunen ville starta en hemsida lade vi in ett anbud och fick uppdraget.

De båda lärarna sköter sidan i sina hem. Men de behöver hjälp och stöd av någon i den kommunala verksamheten som kan ta fram nödvändiga informationer för att hemsidan ska bli så innehållsrik och läsvärd som möjligt. Och det är här som kommunens teknikintresserade budgetchef Raymond Larsén kommer in i bilden. Och han berättar lite förnöjt:

- Varför har ni inga bilder från Östervångsparken i "Bildarkivet", klagade en till Norrland utflyttad trelleborgare.

Nästa dag fick han på sin privata mailadress åtta sidor med bilder från parken. Hans tacksvaret kom ett par dagar senare:

- Om ni undrar varför mitt svar dröjt beror det på att jag legat avsvimmad på köksgolvet tills nu.

INFORMATION FRÅN TRELLEBORGS KOMMUN

Öppet för allmänheten: Kommunens centralarkiv i Rådhuset

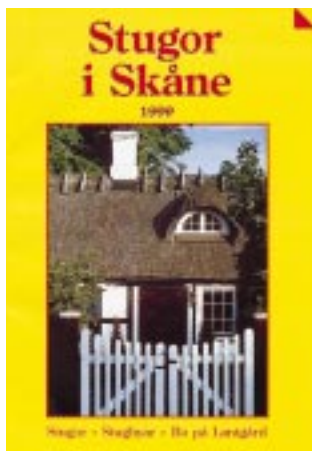
Här förvaras alla kommunala handlingar från 1863 och framåt.

ÖPPET: Måndag–fredag, 7.30–11.00.
Telefon: 53 216 /53 105 (fm)
eller 53 420 (em).

Om du har svårt att komma när arkivet är öppet kan du ringa och bestämma en annan tid med personalen.

Efterlyses Stugor för uthyrning till våra turister sommaren år 2000.

Har du ett fritidshus eller en stuga som du inte använder hela sommaren?

**Årets stugkatalog med
hundraåtals erbjudanden.**

i Skåne för att marknadsföra stugorna i Sverige, Tyskland, Danmark och Norge.

Stugkatalogen trycks i 150 000 exemplar i olika upplagor och kommer ut i mitten av november.

Vi behöver därför en bra sommarbild av din stuga. Vackra blommor och träd betyder mycket för försäljningen.

Är du intresserad?

För mer information om praktiska detaljer, skatte- och försäkringsregler kontakta Trelleborgs Turistbyrå,

Hamngatan 4,

232 42 Trelleborg.

Telefon: 533 20, 533 22.

Fax: 134 86.

Vill du hyra ut och tjäna en extra slant?

Vill du ha hjälp att hitta de rätta kunderna?

Turistbyrån i Trelleborg samarbetar med Skånes turistråd och flera andra turistbyråer

Titta, en kungsörn!

Nu – i mitten av september – kan vi som bor på sydkusten se praktiskt taget alla svenska rovfågelarter. Från norra Sverige, Finland och Norge flyger de stora fåglarna längs kustlinjerna förbi oss på sin resa till varmare trakter. Vi behöver bara titta lite extra i skyn.

Världens rovfåglar omfattar cirka 290 arter. Av dessa häckar sjutton arter i Sverige och ytterligare ett tiotal gör regelbundna besök. I Trelleborgs kommun finns sex häckande arter: Ormvråk, sparvhök, glada, brun kärnhök,

tornfalk och lärkfalk.

I angränsande kommuner häckar duvhök, bivråk och kungsörn. Dessutom kan några andra sällsynta besökare dyka upp emellanåt.

Rovfågelnas liv baseras på ständig jakt efter byten. Det kräver en speciell anatomisk utrustning, t ex näbb, klor, vingar, stjärt och ögon. Rovfåglar har en krökt, spetsig näbb, övernäbben är längre än undernäbben. Kungsörnen, som fångar större däggdjur som hare, behöver större gripklor och en väldigare näbb för att få bytet än ormråken, som nöjer sig med mindre byten, som sorkar.

Rovfåglarna må

Sparvhök. FOTO: ARNE SCHMITZ

Erik Nordström,
artikelförfattare

Rovfåglarnas jaktmetoder varierar mycket. Detta påverkar utformningen av vingar och stjärt.

En örn, som spanar efter byte i glidflykt har breda vingar och stjärt medan en pilgrimsfalk, som stört-dyker efter bytesfåglar, har långa, smala och spetsiga vingar och smalare stjärt. En sparvhök, som jagar snabbt genom tät vegetation har breda, korta och avrundade vingar, som ger bästa manöverförmåga.

Alla har de en utomordentligt bra syn för att kunna upptäcka sina byten. Antalet synceller hos ormråken är åtta gånger större per kvadratmillimeter än hos människan.

En rovfågel som är lätt att känna igen är gladan med sin långa, kluvna stjärt.

På 50-talet fanns endast cirka 50 häckande par i Skåne. I år tror man att här funnits mer än 1.000 häckande par. Denna positiva trend är resultatet av minskad förföljelse, men framförallt mindre gift i naturen. Gladan fångar mind-

re byten, som sorkar, fåglar, grodor, men är också asätare.

En annan lätt igenkännbar fågel är den lilla, smäckra tornfalken. På typiskt manér kan den ses ryttla över åkrar och ängar. Fågeln står stilla i luften. När den ser ett byte sänker den sig ner i etapper för att sedan stört-dyka mot sitt offer. Tornfalken kan häcka i övergivna kråkbö, i nischer på byggnader och i torn.

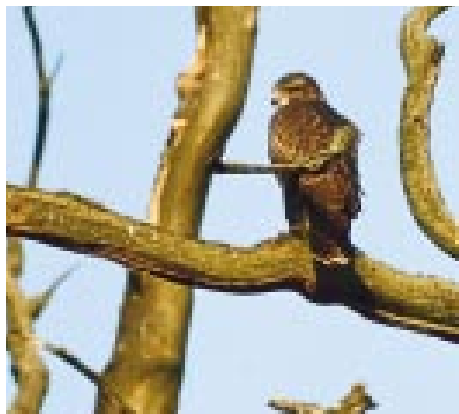
Kända är tornfalkarna, som häckar i Skånörs kyrka, skildrade av naturfortografen Mikael Kristensson i filmen "Falkens öga".

Man kan hjälpa tornfalken med lyckad häckning genom att sätta upp speciella holkar på ladugavlar. Där kan inte boplundrande mårdar ta sig upp.

Den bruna kärhöken, som också **Siluetten av falk** blivit mycket vanligare, häckar i de stora vassarna i slättsjöarna. Men den sprider sig i landskapet och håller ofta tillgodo med mindre vassar eller hög vegetation intill slättens dödissjöar. Den kan häcka i de skånska rapsfälten, men lever osäkert om ungarna inte hinner lära sig

är bättre

Ormvråk

flyga före skörden. Med uppåttållade vingar i svag V-form flyger bruna kärrhöken lågt över fälten. Ser den ett byte kan den snabbt svänga runt och dyka med sina långa ben före ner i den höga växtligheten. Hanen har ljusa grå partier på vingarna och buken. Honan är mera jämnbrun.

Hos många andra rovfåglar är könen lika i utseendet, men som regel är honan klart större än hanen. Honan kan därför fånga större byten än honan.

Lärkfalken, som kan ses i sjölandskapet vid Börringesjön, är en suverän flygare, som kan fånga svalor och trollsländor i flykten

En del rovfåglar fångar insekter, lärkfalken periodvis, men en art som bivråken lever till stor del på bin och getingar. Den river ut vaxkakorna med larver och honung och föder upp sina ungar med detta.

Kungsörnen häckar utanför kommungränsen men kan ibland ses jaga byte vid Näsbyholm och på andra närliggande platser.

Tidigare fanns kungsörnen i Skåne bara som övervintrare, men har nu etablerat sig som

Många arter var nära att utrotas av kvicksilver i utsädet på 60-talet. Nu är de tillbaka; gladan, tornfalken och den bruna kärrhöken.

Glada

häckare, först i Fyledalen och numera även i våra trakter.

Havsörnen är en annan övervintrare. Åtta unga havsörnar sågs samtidigt vid Börringesjön i början av året. De hade funnit ett as, ett dött hjortdjur.

Döda djur är viktiga inslag i havsörnens kosthåll. Genom att lägga ut giftfritt slakteriavtal har de unga örnarnas överlevnad de första kritiska åren förbättrats så att stammen succesivt ökat.

Numera ses vuxna havsörnar under häckningstid vid de sydsåkanska sjöarna.

Vi väntar på att även havsörnar skall kunna räknas som häckfågel här i sydsåkåne.

Fjällvråken är en vanlig övervintrande rovfågel. Den kan ofta ses på stolpar utmed vägarna spanande efter sorkar i dikena. När fjällvråken ruggar upp sig ser den nästan ut som en stor örn.

Den ses även rytla när den söker föda. Då kan man se det vita på ovsidan av stjärten. ➡➡

Siluetten av vråk

➔ Ormvråken saknar detta kännetecken.

Färg och teckning i dräkten på en ormvråk varierar mycket. Det finns exemplar som nästan är övervägande vita, s k Börringevråkar. De flesta ormvråkar kan kännas igen på ljust tvärgående bröstband.

En ovanligare övervintrande rovfågel är pilgrimsfalken. Den gångna vintern hade ett exemplar det nya vattentornet i Trelleborg som spaningsplats. En del tamduvor fångades nog, men desto fler kråkfåglar gick åt.

Rovfåglar kan komma i konflikt med människors intressen. Exempel på detta är duvhökens härjningar i gammaldags hönsgrårdar. Inte bara tamfåglar utan även jaktbart vilt decimeras av rovfåglar. Detta har jägarna synpunkter på. Dessbättre har förföljelse av rovfåglar minskat, om än inte upphört.

Vissa gods med fasanuppfödning får fånga duvhökar i burar med duvor som lockfåglar. Hökarna får inte dödas. De hämtas av fågelvänner som Lennart "Silvertärnan" Blomkvist och släpps på långt avstånd från fasanuppfödningen.

Sparvhöken är en rovfågel som kan väcka olustkänslor hos människor som matar småfåglar vid fågelbord. Dess raider sorterar främst ut svaga och sjuka fåglar. Ingen rovfågel utrotar sina bytesdjur. Den kommer själv att svälta ihjäl innan dess. Rovfågelnas behovs i naturens biologiska samspel.

Vill man se rovfåglar i större antal och samtidigt kunna jämföra olika arter rekommenderas ett besök vid Falsterbo på hösten, på Naben eller vid Ljungen.

Många rovfåglar utnyttjar uppåtgående varma termikvindar och kan "skruva" sig upp till hög höjd på dessa. Därefter övergår de till glidflykt till nästa termikblåsa där de på nytt tar höjd. Detta är ett energieffektivt sätt att klara lång förflyttning. En del arter – som falkar –

Tornfalk

flyger dock i aktiv flykt under flyttningen. Lärkfalken flyger ända till Afrika söder om ekvatorn, medan ormvråken är kort- eller medeldistansflyttare.

Ormvråkarna stannar ofta i Mellaneuropa, men en del övervintrar i våra trakter om vintern inte blir för sträng.

Ormvråkar, bivråkar, glador, sparvhökar kan ses i större antal en bra sträckdag på Ljungen. Fågelskadarna, som också flockas i stora skaror i slutet på augusti, september och början av oktober, spanar även efter ovanligare rovfågelarter, som tex större skrikörn.

Under några veckor i juli i år uppehöll sig en större skrikörn från Östeuropa vid Näsbyholm. Här kan även den mindre skrikörnen dyka upp, ofta mera frekvent än sin större släkting.

Vid sällsynta tillfällen kan man också få se andra örnarter som kejsarörn och stäppörn.

ERIK NORDSTRÖM

Artikelförfattaren är aktiv medlem i Biologiska föreningen i Trelleborg, en lokal krets av Naturskyddsföreningen.

LÄS MERA OM ROVFÅGLAR:
"Rovfåglar i Europa, Nordafrika och Mellersta Östern"
av Gensboel och Staav

Tips om miljö

Av Camilla Pettersson

Nu har de flesta återkommit på jobbet efter välbehövliga semesterar. Jag hoppas att ni, liksom jag njutit av sol, bad och ljuvliga sommarkvällar. Det är många som varit ute på bilsemester, antingen nedåt Europa eller uppåt i vårt eget land.

Vårda bilen – det lönar sig.

I detta nummer blir därför bilen mitt tema. Här följer några tips på hur du som bilägare kan bli lite miljövänligare och samtidigt spara in några kronor!

Tipserna kommer bland annat från Vägverket.

Serva bilen regelbundet!

Tändsystem och luftfilter betyder mycket för bränsleförbrukningen och ju äldre din bil blir desto oftare bör du kontrollera dessa.

Förgasare behöver justering och översyn för att hålla bränsleförbrukning och därmed utsläpp nere.

Tvätta bilen miljöanpassat!

Tvätta bilen i tvätthallar. De har nämligen oljefil-

Camilla Pettersson, Trelleborgs Agenda 21-samordnare, har lämnat sin tjänst i Trelleborg.

Hon arbetar nu med miljöfrågor i Lunds kommun.

Detta är därmed Camillas sista miljöspalt i Vårt Trelleborg.

Frågor om energi och miljö kan skickas direkt till

Vårt Trelleborg

Box 43

231 05 Trelleborg

ter i avloppet, vilket inte brunnen på din gata hemma har. Välj miljömärkta bilvårdsmedel. Vaxa gärna bilen – då behöver du inte tvätta den så ofta.

Kör regummerat!

Åtminstone på vinterdäck kan du använda regummerade däck.

Använd motorvärmare!

Slitaget på motorn min-

skar och dessutom minskar avgasutsläppen mellan 5–10 gånger på korta sträckor. Även bränsleförbrukningen minskar!

Kör mjukt! Hur kommer det sig att bensinen räcker längre när en kvinna kör än när en man gör det?

Körstilen påverkar bränsleförbrukningen enormt.

Visste du att om alla höll hastighetsbegränsningen skulle utsläppen av kväveoxider minska med 35%?

Sänk farten – spara bensin.

och visste du att du genom att sänka farten från 100 till 90 km i timmen minskar bränsleförbrukningen med 10 procent och bullernivån med 20 procent?

Alltså kör mjukt – öka säkerheten, minska utsläppen och spar pengar!

Tippen

Trelleborgs nystartade återvinningshus har blivit stor succé. Vill du fynda eller lämna saker – ring om öppettider. 461 61.

Detta hände

Anndag pingst 1999 fick en del boende i Västra Vemmerlöv rejäla magbesvär. Under dagen fick flera diarré och förvärrade magsmärtor. Allt fler i byarna Västra Vemmerlöv, Gylle och Hammarlöv började efterhand att känna symptom.

I ett av hushållen misstänkte man att det var vattnet som orsakade problemen. Man avrådde sina grannar och barnens dagmamma från att dricka vattnet. Mannen i familjen tog dagen därpå kontakt med vattenverket i Trelleborg och lämnade in en flaska vatten.

Bakterier

Kommunal Teknik tog då omgående vattenprover, som lämnades till miljömyndens laboratorium.

Redan nästa morgon konstaterades att

vattnet innehöll höga halter av bakterier. Miljöförvaltningen beslöt tillsammans med Kommunal Teknik att omedelbart gå ut med en varning i lokalradion om att inte dricka vatten från Västra Vemmerlövs vattenverk.

Kommunal Teknik satte också ut tankar med färskvatten i de drabbade byarna. Vattnet från V Vemmerlövs borra stoppades direkt och ersattes med färskvatten från tankbilar.

Avloppspåverkan

Vad hade då hänt? Ganska snart upptäcktes att det blivit stopp i en flödesmätare som Kommunal Teknik under den gångna veckan hade satt ut i en avloppsbrunn.

I mätaren fastnade ett främmande föremål, som troligen spolats ut från en toalett. Avloppsvattnet dämades då upp och

i Västra Vemmerlöv

steg i avloppssystemet. Vattnet steg så högt att det strömmade in genom golvbrunnen i brunnskammaren och blandade sig med det råvatten, som används för att producera dricksvatten. Sedan föremålet i mätaren lösts upp sjönk avloppsvattnet undan igen.

Sanering

Kommunen började genast sanera ledningsnätet genom att spola stora mängder färskvatten och klorera i ledningarna. Vattenkvaliteten i ledningarna förbättrades snabbt. Redan efter en och en halv vecka var vattnet godtagbart ur bakteriologisk synpunkt.

En ny vattenledning från vattenverket inne i Trelleborg anlades för att förse byarna med vatten. Denna ledning togs i bruk i mitten av juni.

Vattentankarna, som sattes ut direkt

efter pingst, har fått stå kvar ända fram till mitten av augusti. Detta för att tillgodose önskemål från en del av de drabbade om tillgång till oklorerat vatten.

Ersättning

Under augusti har kommunen börjat arbeta med frågan om ersättning till drabbade bybor. Lisbeth Nilsson har fått i uppgift att föra individuella diskussioner med varje fastighetsägare.

Åtgärder och erfarenheter

Kommunal Teknik har under sommaren gått igenom alla sina vattenanläggningar. Man har vidtagit åtgärder för att undvika att liknande händelser upprepas. Såväl miljönämnden som länsstyrelsen håller på att utreda händelsen.

JOHAN PETTERSSON,
miljöingenjör i Trelleborgs kommun.

Restaurangen i Liljeborgsparken. Damerna är enligt tidens mode klädda i folkdräkt.

Parken som blev skola

Liljeborgsparken var Trelleborg första stora nöjesetablissemang. Parken anlades på 1840-talet av murarmästare L J Ljunggren och fick namnet Ljunggrens park. Vid denna tid låg området ett bra stycke utanför stadsbebyggelsen. Snart fanns här både restaurang och dansbana och besökarna började strömma till.

Svärsonen och dito krögaren Rasmus Olsson tog så småningom över parken och gav den namnet Liljeborg. De nöjen parken kunde erbjuda blev med tiden allt fler, här kunde man gå på marknader och tivoli, besöka konserter, varietéer och konserter. Man kunde också låta sig roas av tidens stora nyhet: kraftsport.

Kraftkarlen O W Svensson från atletklubben Verdandi imponerade genom att lyfta 45 kilo med höger lillfinger. Han lyfte

dessutom enkelt en mänsklig pyramid med en sammanlagd vikt av 400 kilo.

Jättecirkusen Strassburg med "vilda" indianer framkallade rysningar.

1913 inköptes parken av Hantverksföreningen. På deras alltid välbesökta marknader kunde man bland annat gå till den populära äktenskapsförmedlingen.

1896 byggdes stadsparken och det blev större konkurrens om de nöjeslystna trelleborgarna. Ändå varade parkens storhetstid en bra bit in på 20-talet. När besökarna så småningom började svika blev området lekplats.

1957 byggdes så Liljeborgsskolan på platsen och därigenom kom namnet att leva vidare in i våra dagar.

YLWA MORITZ,

Fotograf på Trelleborgs Museum.

BAD HUSET

Ö.VALLGATAN 6

0410-538 70

BADET ÄR ÖPPET

Tisdag, 12–20.00.
Onsdag 10–20.00.
Torsdag 12–20.00.
Fredag 12–20.00.
Lördag 09–15.00.
Söndag 09–15.00.
Måndag stängt.

SPECIELLA

AKTIVITETER

Tisdag och
Torsdag
06.30–08.00,
morgonbad.
Onsdag
17.00–20.00,
vuxenbad.
20.00–20.45,
damsim.
Fredag
17.00–20.00,
familjekväll.

TURK&RELAX

Tisdag, Fredag
12–20.00, herrar.
Onsdag
10–20.00, damer.

VATTENGYMPA

Drop in:
Tisdag
18.30–19.30,
Onsdag
17.00–18.00,
19.00–20.00.

LÄTTGYMPA

Drop in:
Onsdag 14–15.00.

VARMVATTEN- BASSÄNGEN (35°)

Onsdag
11–12.00,
17–20.00 (endast
vuxna).
Fredag 17–20.00.
Söndag 11–15.00.

SOLARIUM

”SUNVISION”

Måndag
08.00–17.30.
Tisdag-fredag
8–19.30.
Lördag-söndag
09.00–14.30.
(Boka tid:
0410-538 70).

BILJETTPRISER, BADHUSET

Barn, 3–6 år, 10:-
Barn, 7–17 år, 20:-
Vuxen, 40:-
Pensionär, 30:-
Det särskilda pen-
sionärspriset gäller
må, ti, to, fr
12–15.00 samt
onsdag 10–15.00.
Familjebad, 80:-
(2 vuxna+
2 barn/ungdomar)
Morgonbad 30:-.
(med frukost 60:-)

RABATTKORT/10

Barn, 80:-
Ungdom, 160:-
Vuxen, 320:-
Familj, 600:-
Pensionär, 280:-

RABATTKORT/25

Barn, 185:-
Ungdom, 375:-
Vuxen, 750:-

RABATTKORT/50

Barn, 350:-
Ungdom, 700:-
Vuxen, 1.400:-

RABATTKORT/100

Barn, 650:-
Ungdom, 1.300:-
Vuxen, 2.600:-

TURK&RELAX

20:- (plus entré
till badhuset).
10-kort, 480:-
(inkl. entré)

VARMVATTEN- BASSÄNGEN

10:- (plus entré
till badhuset).
10-kort, 80:-
(plus entré).
Vattengympa
”Drop in”:
10:- (plus entré
till badhuset).
10-kort, 80:-
(plus entré till
badhuset).

SOLARIERNA

”Sunvision”:
20 minuter, 30:-
10-kort, 250:-
”Provision”:
6 minuter, 20:-

BARNKALAS

Ring och boka nu. Telefon 0410-538 70/73

MORGONBAD

Tisdagar och torsdagar har ni
möjlighet att simma på morgonen
06.30–08.00.

Frukost kan också beställas.
Pris: 30 kr. Med frukost: 60 kr.

FÖRENINGSMÅNDAG

Vattengympa/bältesträning.
Konditions- & styrketräning. För
klubbar och föreningar. Boka i
förväg, 538 70, Ewa och Magnus.
Måndagar 17.30–20.00.

Bokbussen, tidtabell hösten 1999

MÅNDAGAR
JÄMNA VECKOR:
 Fuglie, vid kyrkan,
 16.00–16.25.
 Steglarp, busshpl,
 16.30–16.55.
 Villie, Nilssons,
 17.00–17.20.
 V Tommarp, smedjan,
 17.30–17.45.
 Kurland, infarten,
 18.00–18.20.
 Skåre, Stenhögs, v,
 18.25–18.55

TISDAGAR
JÄMNA VECKOR:
 Modeshög, skolan,
 15.40–16.00.
 S Åby, f d lanthandeln,
 16.10–16.30.
 Bösar, församlingshemmet,
 16.40–17.00
 V Virestad, busshpl,
 17.05–17.25
 Smygehamn, Servus,
 17.45–18.15.

Gislövs läge, Konsum,
 18.25–18.55.

TORSDAGAR
JÄMNA VECKOR:
 St Isie, Isiegården,
 15.10–15.30.
 Beddingestrand, tennisbanorna,
 15.50–16.10.
 Beddingestrand, vid info-tavlan,
 16.20–17.00.
 Klagstorp, Perssons livs,
 17.15–18.30
 N Åby, Linelund gård,
 18.40–18.55.

MÅNDAGAR UDDA VECKOR:
 Minnesberg, busshpl,
 16.10–16.30.
 Klörup, Smedjan,
 16.40–17.10.
 Ö Värlinge, bypumpen,
 17.20–17.40.
 Hammarlöv, kyrkan,
 17.45–18.10.
 V Vemmerlöv, församlingshemmet,
 18.15–18.35.
 Gylle, kyrkan,
 18.40–18.55.

TISDAGAR UDDA VECKOR:
 Klagstorp, Perssons livs,
 14.30–16.25.
 Äspö, kyrkan,
 16.30–16.50.
 St Beddinge, fd lantmännen,
 17.00–17.30,
 Önnarp, kyrkan,
 17.45–18.15.
 Gärdslöv, busshpl,
 18.20–18.35.

TORSDAGAR UDDA VECKOR:
 Böste, busshpl,
 15.00–15.20.
 Simremarken, Pudelvägen,
 15.45–16.10.
 L Beddinge, Smedjan,
 16.30–16.50.
 Beddingestrand, tennisbanorna,
 17.05–17.25.
 Beddingestrand, infotavlan,
 17.35–18.15.
 Smygehamn, Servus,
 18.20–18.50.

RING TILL BOKBUSSEN
 TEL 0410-531 80,
 0708-81 71 88.

Biblioteket på Stortorget är öppet:

Måndag-torsdag 10–19, fredag 10–18 och lördag 10–13.
 Tel: 0410-531 80

Biblioteksfilialerna är öppna:

ALSTAD,
 tisdag och torsdag, 10.30–12.30, 15.30–19.00
 Tel: 040-48 53 01

ANDERSLÖV,
 måndag och torsdag, 10.00–14.00 och 15.00–19.00.
 Tisdag 13.00–17.00 och onsdag 16.00–19.00.
 Tel: 0410-202 96

SKEGRIE,
 tisdag och torsdag, 16–19.
 0410-33 01 60

SMYGEHAMN,
 torsdag, 14.30–15.30.

Här finns 300 böcker om Trelleborg

För den som intresserad av sin hembygd är biblioteket en guldgruva. Den som letar efter ordet Trelleborg i bibliotekets bokcatalog får drygt 300 svar.

Böckerna i Trelleborgs-samlingen behandlar till stor del stadens och slätens historia; alltifrån mer eller mindre trovärdiga skrönor till seriösa uppsatser och avhandlingar om gamla tider.

Byalagens intresse för att dokumentera sin hembygd har berikat byarnas historieskrivning. Denna amatörforskning är mycket viktig för kunskaperna om livet på Söderslätt förr i tiden.

Föreningen Gamla Trelleborg ger sedan 1957 ut en årsbok. Där finns uppsatser, poesi, personliga barn och ungdomsminnen, foton, konstbilder.

I de senaste årgångarna har fotona blivit allt viktigare och fyller en allt större plats i årsböckerna. Fotona är mycket intressanta och ger en god bild av stadens förändring under de senaste 100 åren. **Vi försöker ha** en så komplett samling Trelleborgslitteratur som möjligt, men missar en del titlar. Det beror bl a på att många bya-böcker och föreningshistoriker bara

Skördepiska

på lager i

Wilh. Schlyters

SADELMAKERIAFFÄR.

— Tel. 201. —

Taktjärare

önskas.

A. N. LINDSJO,
Nygatan 82.

En 14–15 års poj

för omedelbart anställning hos

BERNHARD JONSSON
Johannero.

En 1-rumslögenhe

för liten familj till uthyrning 1 okt. Anmälning a Trelleborgs Allehandas kontor

Gamla dagstidningsannonser berättar mycket om hur vardagslivet var förr. **Trelleborgs Allehanda** 17 augusti 1929.

säljs till de närmast intresserade och inte kommer ut på den ordinarie bokmarknaden.

I biblioteket finns också

Trelleborgs Allehanda på mikrofilm och i inbunden form. Vi har även mikrofilmade kyrkböcker och flera årgångar av den sedan länge nedlagda Trelleborgs-Tidningen.

Det är ont om skönlitteratur, som handlar om Trelleborg. De mera kända författarna, som är födda i kommunen, har

inte valt sin födelsebygd som motiv i sina böcker. Däremot har de inspirerats av skånkt kynne och skånkt natur i många verk.

Victoria Benedictsson, som föddes 1850 i Fru Alstad, gav 1884 ut "Från Skåne" och "Folk-liv och småberättelser" år 1887, båda med motiv från Skåne.

Hennes kanske viktigaste och mest lästa verk är äktenskapsromanerna "Pengar" från 1885 och "Fru Marianne", utgiven 1887.

Ola Hansson föddes 1860 i Hönsinge. Han verkade som författare mest utomlands.

Det är främst i hans lyrik man märker påverkan av det skånska landskapet.

Hans Larsson var född 1862 i Östra Klagstorp. Han var filosofiprofessor i Lund under början av 1900-talet.

Vid sidan av sina filosofiska arbeten skrev han också berättelser med inspiration från Söderslätt.

CHRISTIAN GISSELQUIST,
bibliotekarie,
chef för
Trelleborgs bibliotek.
TELEFON: 531 81

MAGISTER JANSSON

KRYPTO

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
10			8		7			7			11		5												11
12	6	2	7	3				7			13	11	14	5	6										
8			13		6	2	15	2	7	16	2		17												1
2	13	18	8	2				6				7	2	8	1	2									
19				5			19	8	5	14	3		8												7
11				15			20		8		8		4												
7	5	16	8	10	15	4			21	5	6	10	3	11	7										
				5		5		14		4		3													2
2				14		6	2	18	10	14		5													4
19	24	8	14	3				2				14	6	2	3	4									
8			11		2	13	11	8	22	14	4		7												7
10	7	16	17	14				8				8	22	8	16	2									
3			5		14			10				23		11											3
2	6	6	16	5	6	5	14			14	3	2	18	2	4										

Liten skånsk ordlista för inflyttade

Dödissjö. Geologisk lämning från senaste istiden. Bra fågelmiljö.

Fänad. Husdjur.

Have. Trädgård.

Hodda. Förråd, litet hus.

Luda. Litet uthus eller tillbyggnad.

Nabo. Granne.

Pantoffler. Potatis.

Rabba. Kålrot.

Rabbamos. Rotmos

Rullebör. Skottkärra

Stubbamölla. Väderkvarn där hela huset kan vridas i förhållande till foten.

Vanning. Byns vattenställe, damm.

Om du har kunskap

om gamla ord från Skåne eller Trelleborg – hör av dig till:

Vårt Trelleborg, Box 43, 231 05 Smygehamn.

”Fredda nio år” av Helena Dahlbäck (Alfabeta)

Fredda finns i Smygehamn, Skegrie, Höör eller i Trelleborg. En helt vanlig tjej med andra ord. Hennes kompis Max är däremot inte vanlig i Freddas ögon för han bor med sin mamma eftersom föräldrarna är skilda. Fredda tycker det verkar så spännande så hon önskar djupt och innerligt att hennes föräldrar också ska skiljas.

Freddas högsta önskan är att få ett djur. En helg får hon passa Max' hamster Spindelmannen. Det pirrar i kroppen av förväntan när helgen kommer. Det visar sig att Spindelmannen inte är riktigt frisk. Tänk om han dör innan Max kommer hem?

Fredda är en tänkande tjej och jag tror att läsare i samma ålder kommer att känna igen sig i hennes tankar.

Boken innehåller många roliga och spännande händelser som kommer att intressera barn i åldern 7–11 år.

Det finns mycket att tala om i denna bok så därför lämpar den sig väl för högläsning hemma eller i klassrummet.

Tidigare har Helena Dahlbäck skrivit ”Freda sju år” och ”Fredda åtta år”.

Bolken är utsedd till en av årets bästa böcker för den åldersgruppen och det håller jag med

LISBETH GISSELQUIST
Bibliotekarie

Lisbeth Gisselquist har fått utmärkelsen Sveriges bästa barnbibliotekarie. Hon skriver i varje nummer av Vårt Trelleborg.

SEPTEMBER

ONSDAG 15:E

Kl. 19. Föredrag. Gröningen, Anderslöv. Inge Forsberg berättar och visar bilder: "Papegojor i Guatemala och i Norra Grönby".

TORSDAG 16:E

Kl. 18. Utflykt. "Höstbröl vid Vomb". Start: Söderslättsgymnasiets gård. Arr. Trelleborgs biologiska förening.

SÖNDAG 19:E

Kl. 14. Gammalsvensk gudstjänst. S:t Nicolai kyrka. Kyrkkaffe.

Kl. 17. Allsvensk fotboll TFF-Djurgården.

MÅNDAG 20:E

Kl. 14.30. Öppen eftermiddagsträff.

Trelleborgs församlingshem. Dockkonstnär Ebba Eckard berättar.

TISDAG 21:E

Kl. 8.30 Morgonmessa. S:t Nicolai kyrka.

TORSDAG 23:E

Kl. 19. Taizémessa. S:t Nicolai kyrka.

LÖRDAG 25:E

Kl. 9–13. Skördefest i Stadsparken. Ett 30-tal utställare erbjuder

ett blandat sortiment av höstens skörd. Dans- och musikunderhållning av Anderslövs Folkdansgille och Trelleborgs Spelmanslag. Pumpatävling. Barntävling med Gusten. Fototävling. Vackraste inläggning av frukt och grönsaker. Byte av trädgårds- och krukväxter. Rundvandring i Stadsparken och Rosenträdgården med Göran Larsson. Skånska Snapsällskapet visar ett dignande snapsbord med förföriska dofter och färger. Kryddpåsar och recepthäften. Glada spelemän underhåller med musik och sång under dagen.

Kl. 10. Tävlning i miniracing vid miniracingbanan nordost om nya vattentornet i Trelleborg.

Kl. 10–16. Långlördag i Trelleborg.

Kl. 15. Fotboll. Div 2 södra på Vångavallen. IFK Trelleborg–Ystad.

Härlig träfffigur av trelleborgaren Kjell Hallonsten. Kan ses på Trelleborgs museum fram till den 3 oktober.

SÖNDAG 26:E

Kl. 9.00. Utflykt. Till Kalkbrottet i Limhamn. Nils Erik Carlsson från Skånes Geologiska Sällskap visar. Start: Söderslättsgymnasiets gård. Arr: Biologiska föreningen.

Kl. 16. Höstkoncert. Skegrie kyrka med sångensemble, solister och instrumentalister.

MÅNDAG 27:E

Kl. 18.30. Kommunfullmäktige. Sammanträde i Folkets Hus.

OKTOBER

LÖRDAG 2:E

Tävling i Bilorientering med Trelleborgs Motorklubb. Tel. 17 779 för information.

Lördagskafé. Församlingshemmet, Anderslöv. Rolf Johansson talar om "Barnrikepågen från Malmö"

SÖNDAG 3:E

Kl. 9.00. Röjning i Smygekärr. Start Söderslättsgymnasiets gård. Arr: Biologiska föreningen.

Kl. 10. Gudstjänst. S:t Nicolai kyrka. Nicolaikvartetten medverkar.

Kl. 11.

Familjegudstjänst. Lilla Beddinge kyrka. Barnkörer medverkar.

Kl. 13–17. Sista chans att se utställningen "Ett magasinerat sekel" på Trelleborgs museum.

Kl. 15. Allsvensk fotboll. Vångavallen. TFF–Örebro.

Kl. 18. Taizémessa. Bodarps kyrka.

Kl. 18. Konsert. S:t Nicolai kyrka. Vellinge Storband.

DER I KOMMUNEN I HÖST

Solister: John Parry och Maria Ohlsson.

MÅNDAGEN DEN 4:e OKTOBER

inleds miljövänliga veckan. Årets tema är "Bra miljöval räddar skogens liv". Aktiviteter planeras av Trelleborgs Biologiska Förening.

LÖRDAG 9:E

Kl. 12–18. Kulturdag.

2000 timmar till år 2000. Poesi, konst, musik och dans på olika platser i centrala Trelleborg. Kl. 16. 2000 ballonger släpps upp från Stadsparken.

SÖNDAG 10:E

Kl. 10. Gudstjänst.

S:t Nicolai kyrka. Kyrkokören medverkar.

Kl. 16.

Skördegudstjänster.

V. Vemmerlövs och Maglarps kyrkor.

Kl. 18.

Skördegudstjänster.

Fuglie och V. Tommarps kyrkor.

MÅNDAG 11:E

Kl. 19. Föredrag.

Studiefrämjandets lokal, Algatan 28. "Galapagosöarna,

dess djur och natur". Britt-Marie och Rolf Kennedy visar ett bildspel.

ONSDAG 13:E

Kl. 19.

Församlingsafton.

Trelleborgs församlingshem. Mexikansk musik med Crystal Landin.

LÖRDAG 16:E

Kl. 10. Drivers Open.

Minitävling med vilken bil som helst. Högsta tillåtna hastighet 70 km/tim. Plats: Lantmännen i Alstad.

Kl. 10. Karate.

Funakoschi Cup. Karatetävling på Söderslättsgymnasiet.

Kl. 19. Handboll

Söderslättshallen. Div 1. Team Stavsten–Ystads IF.

SÖNDAG 17:E

Kl. 8. "Höstvandring på Österlen".

Britt-Marie och Rolf Kennedy är vägvisare på en 13 km lång vandring mellan Hörröd och alunbruket. Start från Söderslättsgymnasiets gård.

Kl. 13–17. Vernissage. "När det skymmer..." Nordiskt sekelskifte i

konsten. Trelleborgs museum.

Kl. 14. Hembyggsdag.

Hammarlöv. Mässa i kyrkan och samkväm i församlingshemmet.

Kl. 18. Konsert med

Trelleborgs Orkesterförening i församlingshemmet, Trelleborg.

Kl. 18. Konsert.

S:t Nicolai kyrka.

"Kristina från Duvemåla" med Göran Christensen och körer.

TISDAG 19:E

Kl. 8.30. Morgonmusik.

S:t Nicolai kyrka.

TORSDAG 21:E

Kl. 19. Taizémässa.

S:t Nicolai kyrka.

SÖNDAG 24:E

Kl. 10.

Familjegudstjänst.

Skegrie kyrka.

Kl. 10. Musikmässa.

S:t Nicolai kyrka.

Kl. 13–16. Sista chansen

att se utställningen "Döda växter i slutna rum". Axel Ebbes konsthall.

Kl. 13.30. Allsvensk fotboll. Vångavallen. TFF–Kalmar.

Kl. 16.30. Handboll. Div 1. Team

Stavsten–Lysekil.

Kl. 18. FN-gala.

S:t Nicolai kyrka.

MÅNDAG 25:E

Kl. 18.30.

Kommunfullmäktige

sammanträder i Folkets Hus.

ONSDAG 27:E

Kl. 19. Höstmöte med

kåseri. John-Erik

Hahne. Plats: Sirius-Orden, Algatan, Trelleborg. Arrangör: Skytts Härads hembygdsförening.

LÖRDAG 30:E

Kl. 10–16. Vernissage.

"Minikonst till Minipris". Axel Ebbes konsthall.

Kl. 10–16. Långlördag

i Trelleborg.

SÖNDAG 31:E

Kl. 9. Utflykt.

"Örn och gäss vid Näsbyholmsområdet" Start från Söderslättsgymnasiets gård.

Kl. 10. Musikmässa.

S:t Nicolai kyrkan.

Kl. 18. SKUT-kväll

i Trelleborgs Församlingshem. (SKUT= Svenska kyrkan i utlandet.)

NOVEMBER

ONSDAG 3:E

Kl. 18. Skåneserien

Konstakning på Söderslätthallen.

LÖRDAG 6:E

Kl. 10–17. Konstrunda.

Öppet hus hos konstnärerna på Söderslätt.

Kl. 13 Finsk gudstjänst

S:t Nicolai kyrka.

Kl. 15.

Allhelgonagudstjänst.

Norra Kapellet.

Nicolaikvarten medverkar.

SÖNDAG 7:E

Kl. 10–17. Konstrunda.

Öppet hus på Söderslätt.

Kl. 18. Åminnelsegudstjänst.

S:t Nicolai kyrka. Kyrkokören medverkar.

LÖRDAG 13:E

Kl. 10–17. Konstrunda.

Öppet hus hos konstnärerna på Söderslätt.

SÖNDAG 14:E

Hela dagen.

Apelltävling för hundar – sök och spår – på Trelleborgs brukshundsklubb.

Kl. 10.

Familjegudstjänst

S:t Nicolai kyrka.

Barnkör medverkar.

Kl. 10–17. Konstrunda.

Öppet hus på Söderslätt.

ONSDAG 17:E

Kl.19. Föredrag.

John-Erik Hahne berättar om sin uppgift som livvakt till Torbjörn Fälldin och Olof Palme. Plats: Gröningen i Anderslöv. Arrangör: Kulturgruppen ”Anderslöv och Bygden”.

Trelleborgs sjöfartsmuseum

Öppet:

Tisdag–fredag

kl. 10–16

Lördag kl. 10–14.

Söndag kl. 11–14.

Måndag stängt.

Ett museum för fiske och sjöfart i Trelleborg med omnejd.

Specialvisningar för grupper.

TORSdag 18:E

Kl. 19. Taizémässa.

St Nicolaikyrkan.

LÖRDAG 20:E

Konstakning.

Ungdoms-DM.

Söderslätthallen.

Kl. 13–16. Julmarknad.

Möllegården, Skegrie.

SÖNDAG 21:E

Konstakning.

Ungdoms-DM.

Söderslätthallen.

Kl. 16. Höstkoncert.

Söderslätts musikkår i Folkets Park, Trelleborg.

MINIKONST
TILL MINIPRIS
AXEL EBBES
KONSTHALL

attraktiva
annorlunda
julklappar

ÖPPNAR
LÖRDAG
30 OKT
KL 10-16

Snart dags igen för allmänhetens åkning på Söderslätthallen

Söderslätthallen

är öppen för

allmänhetens åkning

på följande dagar

och tider:

SEPTEMBER:

ONSDAG 29:e

kl. 14.30–16.

OKTOBER:

LÖRDAG 2:e

kl. 15.30–18,

SÖNDAG 3:e

kl. 11.10–13.10,

ONSDAG 6:e

kl. 14.30–16,

LÖRDAG 9:e

kl. 15.30–18,

ONSDAG 13:e

kl. 14.30–16,

LÖRDAG 16:e

kl. 15.30–18,

SÖNDAG 17:e

kl. 11.10–13.10,

ONSDAG 20:e

kl. 14.30–16,

LÖRDAG 23:e

kl. 15.30–18,

SÖNDAG 24:e

kl. 11.10–13.10,

ONSDAG 27:e

kl. 14.30–16,

LÖRDAG 30:E

kl. 15.30–18,

SÖNDAG 31:e

kl. 11.10–13.10.

NOVEMBER:

MÅNDAG 1:e

kl. 12–15.30,

TISDAG 2:e

kl. 12.30–16.00.

När det skymmer...

Vi möter det sena 1800-talets konstnärer
Tar del av deras frågeställningar och stämningar
inför sekelskiftet

Det är tydligt att det finns återkommande drag
Känslan av förfall
Osäkerhet och vemod
Men också förväntningar inför vad som komma skall...

En vandringsutställning från Nationalmuseum med verk av
bland andra Ivar Arosenius, Richard Bergh, Prins Eugen,
Vilhelm Hammershöi, Eugène Jansson, Nils Kreuger, Ernst
Norlind, Helmer Osslund och Carl Eldh.

Vernissage söndag 17 okt kl 13 - 17, måndagar stängt

TRELLEBORGS MUSEUM

← Innehåll 3/99

- 2 Ledare av GILDA JOHANSSON, kommundirektör.
- 4 Ska vi oroa oss för att allt blir kolsvart när vi på nyårsnatten när vi går in i ett nytt årtuseende?
- 5 Testa själv din hemdator inför millennieskiftet.
- 8 Fråga Frida, kommunens konsumentrådgivare.
- 9 Tre viktiga råd om droger till oroliga föräldrar.
- 10 Palmskottet – en satsning som gav jobb till arbetslösa trelleborgare.
- 12 Vi presenterar laget som gör den populära hemsidan www.trelleborg.se
- 15 ERIK NORDSTRÖM berättar i stort bildreportage om våra rovfåglar, som för några decennier sedan var utrotningshotade men nu är på stark tillväxt.
- 19 Miljöråd till oss alla som kör bil.
- 20 Vad hände i Västra Vemmerlöv pingsten 1999?
- 22 Från bildarkivet: Liljeborgsparken.
- 29 300 böcker om Trelleborg – en guldgruva för hembygdsintresserade.
- 28-31 Kalendern.
Fyra sidor om höstens alla evenemang i kommunen.

www.trelleborg.se

Kommunens hemsida på Internet. Här finns viktig information om allt som händer i kommunen.

Denna tidning är tryckt på miljövänligt papper.

Tidningen ges ut till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga 23 000.

Ansvarig utgivare:
GILDA JOHANSSON
kommundirektör,
TELEFON: 0410-531 11
E-post:
gilda.johansson@trelleborg.se

Trelleborgs kommun,
Algatan 13,
231 83 Trelleborg

Redaktörer:
BO OCH LENA NÄSLUND
E-post:
naeslund.information@telia.com

Produktion:
Näslund Information &
Journalistik AB.

Tryckning:
Berlings Skogs,
Trelleborg.